

Advies

Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2019 en het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2020

Brussel, 31 oktober 2019

Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de
aanpassing van de begroting 2019 en het voorontwerp van decreet houdende
bepalingen tot begeleiding van de begroting 2020

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2019 en het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2020

Adviesvrager: Matthias Diependaele - Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Ontvangst adviesvraag: 18 oktober 2019

Adviestermijn: 14 dagen

Decretale opdracht: Adviesfunctie

Het advies kwam tot stand in de Intersectorale Kamer van de Vlaamse Raad WVG
die het goedkeurde op 31 oktober 2019

Contactpersoon: Gunter Naets - gnaets@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Advies	4
1 Situering	4
2 Inleiding	4
3 Algemene opmerking	4
4 Artikel 21: Niet-indexering van bepaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid, m.n. rang 3- en leeftijdstoelagen	5
5 Artikel 39: Bevriezing index subsidies	6
6 Enkele bijkomende opmerkingen	7

Advies

1 Situering

De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ontving op 18 oktober 2019 de vraag om spoedadvies te verlenen over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2019 en het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2020.

Het voorzitterscollege van de Vlaamse Raad WVG wees bovenstaande adviesvraag toe aan de Intersectorale Kamer van de Vlaamse Raad WVG.

Dit advies werd na een schriftelijke procedure goedgekeurd in de Intersectorale Kamer van de Vlaamse Raad WVG op 31 oktober 2019. Het advies werd bij consensus aangenomen, met uitzondering van de niet-indexering van bepaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid. Deze passage werd goedgekeurd bij meerderheid (24 leden van de kamer stemden voor. Eén lid stemde tegen).

2 Inleiding

De Vlaamse Raad WVG besteedt in het voorliggende advies voornamelijk aandacht aan de artikelen in het voorontwerp van decreet met betrekking tot de begroting 2020 die een grote impact hebben op het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het gaat concreet over de artikelen 17 tot 22 en artikel 39.

De Vlaamse raad WVG legt in dit advies vooral de klemtoon op de nefaste impact van het niet-indexeren van de toelagen in het gezinsbeleid, nl. rang- en leeftijdstoelagen (art. 21) en van de subsidies op de niet-looncomponent (art. 39).

Tot slot maakt de raad ook enkele opmerkingen bij enkele andere artikelen in het voorontwerp van decreet.

3 Algemene opmerking

Vooraleer in te gaan op de inhoud van enkele artikelen, maakt de raad een opmerking over de procedure. We betreuren de werkwijze die met het programmadecreet wordt gehanteerd. In een programmadecreet neemt men best geen maatregelen op met zeer grote beleids- of budgettaire impact. In het voorliggende programmadecreet staan er echter een aantal van dit soort maatregelen. Zo worden er grote ingrepen gedaan die veel meer overleg verdienen dan een spoedprocedure bij een programmadecreet. Dit is niet echt een voorbeeld van goed bestuur.

4 Artikel 21: Niet-indexering van bepaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid, m.n. rang 3- en leeftijdstoelagen

Dit artikel regelt de indexbevriezing voor een periode van maar liefst vijf jaar van sommige bedragen in de oude regeling van de Vlaamse kinderbijslag én van de vaste indexatiedatum op 1 september vanaf 2020.

De ingreep om geen indexering te voorzien voor een deel van de gezinnen in het oude systeem, vanaf het derde kind, breekt in op de eerder gegeven garanties met betrekking tot de overgangsregeling die bij het groeipakket werd vastgelegd. Niet alleen maakt dit die overgangsregeling nog complexer, het zorgt er ook voor dat de rechtszekerheid voor gezinnen ondermijnd wordt. We betreuren ook dat deze besparingsoperatie (en de lange duurtijd ervan) wordt doorgevoerd, alvorens de evaluatie van het groeipakket, voorzien in de het Vlaams Regeerakkoord heeft plaats gevonden. Daarenboven is de besparing doorgevoerd zonder afstemming met de betrokken vertegenwoordigers.

Een niet-indexering is om principiële redenen moeilijk te verantwoorden. De aanpassing van de uitkeringen/toelagen/subsidies aan voorzieningen in functie van de gezondheidsindex is immers noodzakelijk om de levensstandaard te vrijwaren. Precies om die reden is de gezondheidsindex in het leven geroepen en worden de uitkeringen/toelagen daarop afgestemd.

We betreuren deze gezinsonvriendelijke maatregel, temeer omdat die gezinnen treft waar de kinderbijslagen in absolute termen mee tekort schieten om de minimumkosten van deze kinderen te dekken. Naarmate een gezin meer kinderen telt, moeten de ouders in absolute termen meer zelf bijdragen in de opvoedingskosten van hun kinderen.

De Vlaamse regering stapt vanaf 1 januari 2020 af van de indexatie aan de hand van de afgevlakte gezondheidsindex. Vanaf dan worden de bedragen van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (dus ook de kinderbijslagen) én de inkomensgrenzen jaarlijks verhoogd met een index van 2%. Als de inflatie op dat ogenblik al hoger is dan 2%, verliezen de gezinnen opnieuw aan koopkracht. Het is bovendien niet duidelijk in het voorontwerp welk indexcijfer aan de basis zal liggen van het nieuwe indexatiemechanisme.

Ook wijst de raad er op dat dit ook een aantal aanpassingen zal vragen in de applicaties van de uitbetalingsactoren, wat verdoken kosten met zich meebrengt en zal andere dringende aanpassingen naar achter schuiven want de uitbetalingsactoren zien zich geconfronteerd met een sanering van 5 % in plaats van de aangekondigde 1 % in 2020.

Tot slot vraagt de raad aan de Vlaamse Regering hoe deze maatregelen te rijmen zijn met het principe van verworven rechten en met de noodzaak om de (kinder-)armoede in Vlaanderen te verminderen.

5 Artikel 39: Bevriezing index subsidies

De raad is ontstemd over de voorliggende beslissing van de Vlaamse regering om in het voorontwerp van programmadecreet in te schrijven dat de indexering op werkingsmiddelen voor een periode van vijf(!) jaar niet wordt toegepast. De bevriezing geldt niet voor de loonkosten en enkele uitzonderingen zijn voorzien.

De werkingssubsidies worden al jaren niet meer geïndexeerd. Ook in voorbije jaren koos de Vlaamse regering immers voor deze besparingstechniek. Het gebruik van de kaasschaaf (via niet-indexering) als besparingstechniek is een weinig efficiënte en weinig effectieve techniek. Er is nood aan meer doordachte structurele hervormingen. De impact van de voorliggende bevriezing van de index voor subsidies voor nog eens vijf jaren dreigt voor organisaties en voorzieningen onhoudbaar te worden. Verschillende vormen van zorg en ondersteuning zijn vandaag al ondergefinancierd. Sommige aanbieders zullen door deze maatregel nog verder moeten bezuinigen, de gebruiksbijdragen moeten verhogen (voor zover de reglementering dit toelaat) of extra inkomsten moeten zoeken.

Het is bijzonder vreemd dat de Vlaamse Regering geen gedegen analyse gemaakt heeft bij deze omvangrijke ingreep. De raad vraagt de Vlaamse regering uitdrukkelijk welke efficiëntie- of effectiviteitstoets aan de grondslag van deze besparingsmaatregel ligt en hoe de toegankelijkheid, kwaliteit en relevantie van de zorg en ondersteuning in Vlaanderen hierdoor verhoogd wordt. Zal deze maatregel leiden tot hogere eigen bijdragen van de gebruikers en welke impact voorziet de regering op de dienstverlening van de overheid en van de partnerorganisaties? Ook vraagt de raad dat Vlaamse Regering de Vlaming inlicht over de (gecumuleerde) budgettaire impact van deze niet-indexeringen sinds 2010 op de organisaties.

Daarenboven is de vraag hoe eenduidig het luik loon van de niet-loongebonden werkingsmiddelen zal kunnen afgescheiden kunnen worden binnen de subsidies.

Omdat de draagwijdte van deze maatregel is niet volledig duidelijk is, vraagt de raad een antwoord op volgende vragen:

- de basistegemoetkoming voor zorg in ouderenzorgvoorzieningen wordt niet expliciet vermeld onder de uitgesloten vergoedingen/subsidies van deze besparingsmaatregel. Wil dit zeggen dat voor de ouderenzorgvoorzieningen wel een bevriezing van de index geldt? Indien de ouderenzorgvoorzieningen toch gevat worden door de niet-indexering, op welke elementen wordt de niet-indexering dan toegepast? De bevriezing geldt enkel voor de niet-looncomponent. Quasi ieder financieringselement van de basistegemoetkoming voor zorg voor een woonzorgcentrum, centrum voor kortverblijf en centrum voor dagverzorging heeft wel een link met in te zetten personeel (dus loon) of premies, of een geldelijke vergoeding uit een sociaal akkoord. Op welke elementen wordt de niet-indexering dan toegepast?
- In de Memorie van toelichting (BO 2020) over tegemoetkomingen in de mobiliteitshulpmiddelen staat: “De tegemoetkomingen in de mobiliteitshulpmiddelen betreffen geen subsidies maar verzekeringstegemoetkomingen aan personen met een zorgbehoefte, evenwel via een derde betalerssysteem. Er is dus geen sprake van een looncomponent of een niet-looncomponent. Om duidelijkheid te creëren is in het programmadecreet dus een bepaling nodig die stelt dat de tegemoetkomingen voor mobiliteitshulpmiddelen niet vallen onder de niet-indexering van de niet-looncomponent.” Is de basistegemoetkoming voor zorg in een ouderenzorgvoorziening dan ook niet een verzekeringstegemoetkoming?
- De financiering van de werkingsmiddelen PVT zit in onderdeel B1 en is ten laste van de zorggebruiker: wordt ook hier een 90/10-verhouding op doorgevoerd?

- In het tweede lid van artikel 39 worden een reeks uitzonderingen voorzien. In deze uitzonderingen zijn om onverklaarbare redenen de revalidatieziekenhuizen niet opgenomen. Het grootste deel van het Budget Revalidatieziekenhuizen wordt geïndexeerd, net zoals het BFM voor de federale ziekenhuizen. Ook de reva-conventies bevatten enkele niet-looncomponenten (algemene onkosten) die op dit moment onderhevig zijn aan een index. Wij vragen dat het Budget Revalidatieziekenhuizen en de revalidatie-conventies aan de uitzonderingen toegevoegd worden.

6 Enkele bijkomende opmerkingen

- De afschaffing van de doelgroepvermindering (artikelen 4-7) voor middengeschoolde jongeren treft alle social-profit organisaties. De doelgroepvermindering voor oudere werknemers treft dat deel van de social-profit dat hierop beroep kan doen zeer hard en in combinatie met de niet indexering van de werkingssubsidies voor het gedeelte van de niet loon component wordt een financieel gezond sociaal ondernemerschap zeer moeilijk. Deze niet-indexering staat o.i. ook haaks op de nood aan investering in digitalisering om “radicaal digitaal in de zorg” effectief te realiseren.
- Het huidige “voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2020” artikel 28, tweede alinea, bepaalt dat de Vlaamse tussenkomst in de responsabiliseringsbijdrage “geen rekening houdt met de korting die de besturen kunnen krijgen op de responsabiliseringsbijdrage door de verschuldigde premie voor een aanvullende pensioenregeling voor hun contractueel personeel in mindering te brengen.”

De Vlaamse overheid financiert dus de helft van de bruto-responsabiliseringsbijdrage (cf. MVT). Bruto = excl. korting voor een 2e pensioenpijler. De besturen die echter geen korting voor een 2e pensioenpijler krijgen of kunnen krijgen, zullen de korting moeten betalen van de besturen met korting. De responsabiliseringsbijdrage van de besturen zonder 2e pensioenpijler, onder andere van enkele publieke Vlaamse ziekenhuizen, zal dus stijgen. De verhoging zal verrekend worden via de bruto- responsabiliseringsbijdrage, voor de eerste keer in 2020. Dit kan verholpen worden door in het programmadecreet te bepalen dat de Vlaamse tussenkomst zou rekening moeten houden met de hogere bruto- responsabiliseringsbijdrage van besturen die geen korting krijgen voor een 2e pensioenpijler in 2020. Dit kan door in het huidige voorontwerp in artikel 29 na 1e lid: “Voor het jaar 2020 wordt het subsidiebedrag voor elk bestuur vastgesteld op basis van de ramingen van de responsabiliseringsbijdrage van de Federale Pensioendienst van mei 2019.” Volgende tekst aan te vullen: “Indien blijkt dat de verschuldigde responsabiliseringsbijdrage voor 2020 hoger is dan die van de raming van mei 2019, dan wordt het subsidiebedrag verhoogd zodat de helft van de werkelijk verschuldigde responsabiliseringsbijdrage voor 2020 gegarandeerd gefinancierd wordt”.

Als de Vlaamse tussenkomst ongewijzigd blijft (zie tabel), betekent dit dat Vlaanderen in 2020 in het slechtste geval slechts 25% van de bruto-responsabiliseringsbijdrage van besturen zonder 2e pijler zal financieren in plaats van de vooropgestelde 50%.

Voor de daaropvolgende jaren wordt aan de regering gevraagd dat duidelijkheid verschaft wordt over de mogelijke impact van de korting ten gevolge van een aanvullende pensioenregeling voor het contractueel personeel en dat waarborg verleend wordt dat het stelsel niet nadelig zal werken voor de ziekenhuizen die geen aanvullende pensioenregeling voor het contractueel personeel (kunnen) voorzien.

- Met betrekking tot het onderwijs worden in de artikelen 70-76 enkele maatregelen genomen rond onder andere het subsidiekanaal onderwijs in K-diensten (type 5-scholen): wellicht zullen

zij ook de prijs van niet-indexering van de werkingsmiddelen en besparingen voelen de komende jaren wat niet evident is zeker voor opstartende scholen. Wij vragen dan ook op hier een uitzondering op te voorzien.